ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Ondřeje Mrákoty a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **nezletilý T. T. P. D.,** zastoupený zákonnou zástupkyní T. A. V., právně zastoupený Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem, se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců,** se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 2. 2016, č. j. 30 A 54/2015 - 53,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 2. 2016, č. j. 30 A 54/2015 – 53, **se ruší.**

II. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 24. 4. 2015, č. j. MV-4099-5/SO-2015, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku 22 342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce Mgr. Marka Čechovského, advokáta se sídlem Opletalova 25, Praha 1.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 4. 2015, č. j. MV-4099-5/SO-2015, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 3. 12. 2014, č. j. OAM-2227-14/ZR-2014, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Posledně uvedeným správním rozhodnutím byla stěžovateli zrušena platnost povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), protože

pobýval bez vážného důvodu mimo území států Evropské unie po dobu více než 12 měsíců.

[2] Žalovaná se v napadeném rozhodnutí ztotožnila s posouzením okolností rozhodných pro zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu správním orgánem I. stupně. Správní orgán I. stupně zjistil dobu nepřetržité nepřítomnosti stěžovatele na území států Evropské unie přesahující 12 měsíců, což ani stěžovatel nepopřel. Stěžovatel svou nepřítomnost zdůvodnil nepříznivým zdravotním stavem svých rodičů a jeho léčbou. Žalovaná se shodla se závěry správního orgánu I. stupně, že doložené záznamy ošetřujícího lékaře ve zdravotních knížkách rodičů stěžovatele, stanovená léčba, jakož i značné časové odstupy mezi jednotlivými návštěvami u lékaře nepotvrzují, že by se rodiče stěžovatele po dobu svého pobytu v zemi původu léčili se závažnými onemocněními, která by jim po dobu delší 12 měsíců bránila v návratu na území států Evropské unie; nebyla doložena taková závažnost onemocnění rodičů stěžovatele, která by mohla být posouzena jako překážka bránící zrušení platnosti povolení stěžovatele k trvalému pobytu. Pro aplikaci podmínky přiměřenosti zásahu rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele není podle názoru žalované opora v § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Žalovaná konstatovala, že stěžovatel a jeho rodiče pobývali po dobu delší než 12 měsíců nepřetržitě mimo území států Evropské unie; také v případě rodičů stěžovatele je dán stejný důvod ke zrušení platnosti jejich povolení k trvalému pobytu. V důsledku zrušení platnosti povolení stěžovatele k trvalému pobytu tedy nemůže dojít k rozdělení jeho rodiny. Stěžovatel i jeho rodiče přitom mohou podle žalované získat nové oprávnění k pobytu a zajistit si tak v souladu s právními předpisy další pobyt v České republice. Porovnáním veřejného zájmu nad zájmem stěžovatele setrvat na území České republiky na základě povolení k trvalému pobytu, které však od 14. 11. 2009 do 11. 7. 2014 nevyužíval, lze podle názoru žalované, dospět k závěru, že je dána převaha zájmu veřejného. Požadavek na proporcionalitu rozhodnutí je proto naplněn.

[3] Proti rozhodnutí žalované brojil stěžovatel žalobou podanou u krajského soudu. Stěžovatel namítal, že napadené rozhodnutí bylo v rozporu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci; správní orgány nezákonně přenesly na stěžovatele důkazní břemeno. Správní orgány nesprávně dovodily, že cestovní doklady vydané Vietnamskou socialistickou republikou jsou veřejnými listinami ve smyslu § 53 odst. 3 správního řádu. Žalovaná přitom vycházela pouze z cestovního dokladu stěžovatele jako jediného důkazu. Správní orgány neuznaly prokázané zdravotní důvody na straně rodičů stěžovatele, které bránily také stěžovateli jako jejich nezletilému dítěti v návratu do České republiky, jako závažné důvody ve smyslu § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. V této souvislosti se správní orgány nedostatečným způsobem vypořádaly se skutečností, že stěžovatel je nezletilý a není schopen samostatně cestovat. Správní orgány byly také podle názoru stěžovatele povinny se vypořádat s přiměřeností zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu; stěžovatel se na území České republiky narodil a na základě uvedeného povolení pobývá na jejím území již od roku 2005 a v současné době navštěvuje základní školu. Na území České republiky pobývají také rodiče stěžovatele. Stěžovatel zdůraznil, že i v případě, že zákon o pobytu cizinců takovou povinnost správním orgánům neukládá, jsou přesto správní orgány povinny s odkazem na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) tento dopad

zkoumat. Správní orgány rovněž v této souvislosti pochybily, pokud nepředvolaly stěžovatele k účastnickému výslechu, resp. vyjádření účastníka řízení.

[4] Krajský soud v napadeném rozsudku nepřisvědčil žalobní námitce, že správní orgány vycházely z jediného důkazu, a to z cestovního dokladu stěžovatele. Správní orgány podle krajského soudu vycházely nejen z údajů v cestovním dokladu stěžovatele, ale rovněž např. z účastnické výpovědi matky stěžovatele ze dne 1. 10. 2014, z jejího čestného prohlášení a ze zdravotních knížek (lékařských zpráv) rodičů stěžovatele. Krajský soud dále konstatoval, že správní orgány neoznačily cestovní doklad stěžovatele za veřejnou listinu. Správní orgány neměly důvod pochybovat o pravdivosti údajů uvedených v cestovním dokladu stěžovatele, neboť tyto údaje nebyly nijak zpochybňovány, naopak byly potvrzeny matkou stěžovatele v její účastnické výpovědi i čestném prohlášení.

[5] Krajský soud dále konstatoval, že stěžovatel vycestoval z území České republiky do Vietnamu v doprovodu svého strýce v listopadu 2009; v lednu 2011 území České republiky opustili oba rodiče stěžovatele. Matka stěžovatele se do České republiky vrátila a opět odjela do Vietnamu v září 2011. V červenci 2014 se stěžovatel se svými rodiči vrátil do České republiky.

[6] Krajský soud posuzoval, zda u stěžovatele existovaly závažné důvody, pro které by bylo možno uplatnit výjimku uvedenou v § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. V žalobě bylo namítáno, že rodiče stěžovatele ve Vietnamu onemocněli a dle jejich tvrzení jim jejich onemocnění bránila ve vycestování z Vietnamu zpět na území států Evropské unie. Z tohoto důvodu s nimi musel ve Vietnamu zůstat také stěžovatel, neboť jako nezletilé dítě nemohl samostatně cestovat zpět do České republiky, a tudíž na jeho straně existovaly závažné důvody, které mu bránily v návratu na území států Evropské unie. Krajský soud se ztotožnil se závěry správních orgánů, že zdravotní obtíže rodičů stěžovatele nelze podřadit pod pojem závažné důvody dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, resp. zde tyto důvody po určitou dobu sice mohly být, ale netrvaly po celou dobu pobytu rodiny stěžovatele ve Vietnamu; rodiče stěžovatele měli možnost společně se stěžovatelem vycestovat zpět na území států Evropské unie. Současně krajský soud poukázal na to, že stěžovatel opustil území Evropské unie již v listopadu roku 2009 se svým strýcem a následně pobýval ve Vietnamu po více než 12 měsíců bez rodičů; během této doby na jeho straně neexistovaly závažné důvody, pro které by nemohl vycestovat zpět na území Evropské unie. Krajský soud také poukázal na skutečnost, že stěžovatel byl dne 13. 11. 2014 seznámen s podklady pro vydání rozhodnutí správního orgánu a měl možnost doplnit svá tvrzení, pokud by existovala důležitá skutečnost v jeho prospěch, která ještě nebyla zmíněna; doplněno bylo pouze aktuální potvrzení o studiu. Krajský soud tak uzavřel, že skutkový stav byl zjištěn v dostatečném rozsahu tak, aby o něm nemohly vzniknout důvodné pochybnosti.

[7] K otázce posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele krajský soud uvedl, že § 77 odst. 2 zákona o pobytu cizinců stanoví povinnost posoudit přiměřenosti rozhodnutí v rozsahu § 174a téhož zákona, v § 77 odst. 1 zákona o pobytu cizinců se však tento požadavek neobjevuje. Lze proto podle krajského

soudu dovodit, že zákonodárce u důvodu pro zrušení povolení k trvalému pobytu uvedených v § 77 odst. 1 zákona o pobytu cizinců přiměřenost dopadů do soukromého a rodinného života cizince bez dalšího předpokládá; tuto úvahu po správním orgánu již nevyžaduje. Krajský soud rovněž konstatoval, že stěžovatel pobýval mimo území České republiky po delší dobu, čímž si oslabil vztahy, které si mohl na jejím území vytvořit. Současně pak za situace, v níž stěžovatel po tak dlouhou dobu nevyužíval svého pobytového oprávnění, mohlo být jen stěží zrušením jeho platnosti zasáhnuto do jeho práva na soukromý a rodinný život dle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Správní orgány navíc rozhodovaly o zrušení platnosti pobytového oprávnění stěžovatele a jeho rodičů současně (byť v samostatných rozhodnutích), nemohlo tak dojít k rozdělení jejich rodiny. Krajský soud také považoval za nedůvodnou námitku stěžovatele o pochybení, jehož se měly správní orgány dopustit tím, že nepředvolaly stěžovatelovu matku nebo otce k výslechu nebo vyjádření účastníka řízení; v důsledku tohoto nesprávného postupu nezjistily dopady napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele. Krajský soud konstatoval, že matka stěžovatele byla vyslechnuta dne 1. 10. 2014, kdy byla dotazována na důvody nepřítomnosti stěžovatele a jeho rodiny na území České republiky a důvody dlouhodobého pobytu v zahraničí. Při tomto výslechu měla matka stěžovatele také možnost uvést skutečnosti nad rámec kladených dotazů.

[8] Krajský soud proto žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

II. Podstatný obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[9] Stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[10] Stěžovatel uvedl, že se krajský soud dostatečně a přezkoumatelně nevypořádal s žalobními námitkami. Krajský soud rovněž nedostatečně zjistil stav věci dle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“); jeho rozhodnutí je v tomto ohledu nepřezkoumatelné.

[11] Stěžovatel namítl nesprávný postup správních orgánů a krajského soudu při zjišťování zdravotního stavu jeho rodičů. Správním orgánům byly doloženy zdravotní knížky rodičů stěžovatele, které prokazují, že na straně stěžovatele existoval závažný důvod, pro nějž lze objektivně pochopit, že nemohl Vietnam opustit, protože jako nezletilé dítě závislé na svých rodičích nemohl samostatně odcestovat z Vietnamu. Dle názoru stěžovatele musí správní orgány přistoupit k důkladnému přezkoumání zdravotních problémů (onemocnění týkající se srdce, bronchitida, degenerativní onemocnění páteře spolu s herniovaným diskem bederní páteře) jeho rodičů, které budou založeny na odborných vyjádřeních kompetentních lékařů, nikoli pouze na úsudcích správních orgánů; v opačném případě nemůže být řádně zjištěn skutečný stav věci.

[12] Stěžovatel v této souvislosti odkázal na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 8. 2015, č. j. 10 A 31/2015 - 38, publ. pod č. 3299/2016 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná též na www.nssoud.cz),

podle něhož je na místě požadovat po správním orgánu, aby dostatečně postavil na jisto, jak dlouho závažné onemocnění trvalo jako překážka návratu a zároveň jako závažný důvod, po dobu jehož trvání neběží dvanáctiměsíční doba dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. V nyní projednávané věci však správní orgány hodnotily závažnost onemocnění jen na základě četnosti návštěv lékaře; tyto nelze považovat za *„průkazný materiál"*. Závažnost určitých onemocnění nespočívá v hospitalizaci nebo četnosti návštěv u lékaře, ale v délce nutného léčení. V případě rodičů stěžovatele se jednalo o dlouhotrvající léčbu vyžadující klid a pravidelné užívání léků; případné cestování na tak velkou vzdálenost by bylo v rozporu s doporučením lékařů.

[13] Dále stěžovatel vytkl, že správní orgány posouzení délky jeho pobytu mimo území států Evropské unie založily pouze na přechodových razítkách. Podle stěžovatele ovšem tato razítka nejsou průkazná, neboť ne každý stát Evropské unie (ač je to jeho povinnost) cestovní doklady těmito razítky opatřuje. Stěžovatel také konstatoval, že jeho matka nebyla při svém účastnickém výslechu dotazována na přesnou dobu, kdy byl stěžovatel na území Vietnamu. Matka stěžovatele pouze uvedla, že stěžovatel odcestoval do Vietnamu se svým strýcem. Otázky konkretizující pobyt stěžovatele ve Vietnamu nebyly položeny; správní orgány, jimž svědčilo důkazní břemeno, tedy nezjistily skutečný stav věci bez jakýchkoliv pochybností. Z tohoto důvodu nelze bez dalšího konstatovat, že stěžovatel byl od roku 2009 nepřetržitě na území Vietnamu.

[14] Stěžovatel namítl, že jeho rodiče nebyli předvoláni k výslechu nebo vyjádření účastníka řízení. Rovněž z tohoto důvodu nemohl být zjištěn skutečný stav věci a případný nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele v důsledku rozhodnutí o zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu. Stěžovatel považuje účastnickou výpověď své matky ze dne 1. 10. 2014 za nedostatečnou, neboť se jen okrajově týkala jeho osoby a nevztahovala se k dopadům do jeho soukromého a rodinného života. Stěžovatel pokládá v této souvislosti za nepodstatný argument krajského soudu o tom, že jeho matce byl poskytnut dostatečný prostor k uvedení skutečností nad rámec kladených dotazů, neboť tato nevěděla, že platnost povolení stěžovatele k trvalému pobytu bude zrušena.

[15] Stěžovatel v návaznosti na výše uvedené zdůraznil, že správními orgány nebyla řádně posouzena otázka přiměřenosti rozhodnutí o zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu ve vztahu k jeho soukromému a rodinnému životu a k důvodům, které k vydání rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k pobytu vedly. Stěžovatel se neztotožňuje s názorem krajského soudu, že § 77 odst. 1 zákona o pobytu cizinců požadavek na zkoumání přiměřenosti rozhodnutí nestanoví. Správní orgány měly zkoumat dopady rozhodnutí do života stěžovatele podle § 174a zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel v České republice navštěvuje základní školu, je plnohodnotným žákem a pilným studentem, má mnoho přátel a je součástí třídního kolektivu. Rodiče stěžovatele v České republice podnikají a berou Českou republiku za svou rodnou zemi, v níž spolu chtějí všichni žít. Nucené opuštění České republiky by vzhledem k opuštění mnoha přátel a především rodičů, na nichž je stěžovatel jako nezletilé dítě materiálně a citově závislý, mělo nedozírné důsledky do jeho soukromého a rodinného života. Stěžovatel v tomto ohledu

odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“) v cizineckých věcech; tyto soudy vyžadují v cizineckých věcech zohlednit řadu faktorů, zejména pak (1) povahu a závažnost dotčeného veřejného zájmu (např. závažnost porušení veřejného pořádku či trestného činu spáchaného cizincem); (2) délku pobytu cizince v hostitelském státě; (3) dobu, jež uplynula od porušení veřejného pořádku či spáchání trestného činu a chování cizince v průběhu této doby; (4) stěžovatelovu rodinnou situaci (např. doba trvání manželství a jiné faktory vyjadřující efektivnost rodinného života páru); (5) počet nezletilých dětí a jejich věk; (6) rozsah, v jakém by byl soukromý a/nebo rodinný život cizince narušen (tj. vliv na ekonomický, osobní a rodinný život jednotlivce, včetně vlivu na ostatní rodinné příslušníky, kteří by jinak měli právo zůstat v hostitelském členském státě na základě samostatného pobytového oprávnění); (7) rozsah a intenzita vazeb na hostitelský stát (příbuzní, návštěvy, jazykové znalosti apod.); (8) imigrační historii dotčených osob (např. porušení imigračních pravidel v minulosti); a (9) věk a zdravotní stav dotčeného cizince (viz např. rozsudek ESLP ze dne 31. 1. 2006, *Rodrigues da Silva a Hoogkamer proti Nizozemsku*, stížnost č. 50435/99; rozsudek ESLP ze dne 18. 10. 2006, *Üner proti Nizozemsku*, stížnost č. 46410/99, body 57-58).

[16] Podle názoru stěžovatele postupovaly správní orgány také v rozporu s § 2 odst. 1 správního řádu, neboť jednaly v rozporu s mezinárodními smlouvami. Konkrétně stěžovatel ve vztahu ke svému případnému nucenému odloučení od svých rodičů poukázal na čl. 3 odst. 1, čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

[17] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[18] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že nepovažuje napadený rozsudek za nezákonný a neakceptuje tvrzení stěžovatele o jeho nezákonnosti v intencích § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Dále odkázala na své rozhodnutí, v němž se vyjádřila ke všem námitkám, které stěžovatel uplatnil jak v žalobě, tak v kasační stížnosti.

[19] Žalovaná navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[21] Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Přitom zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

pokračování

[22] Kasační stížnost je zčásti důvodná. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že v obdobné věci týkající se družky stěžovatele již Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 10. 5. 2018, č. j. 6 Azs 201/2016 – 46, ve znění opravného usnesení ze dne 17. 5. 2018, č. j. 6 Azs 201/2016 – 53, kterým zrušil rozsudek krajského soudu ze dne 30. 6. 2016, č. j. 57 A 57/2015 – 57, a zrušil také rozhodnutí žalované ze dne 24. 4. 2015, č. j. MV-4076-5/SO-2015, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení; s ohledem na blízkou souvislost těchto věcí Nejvyšší správní soud ze závěrů uvedeného rozsudku vychází, samozřejmě se zohledněním některých skutkových odlišností obou případů.

[23] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti, kterou neshledal důvodnou. Krajský soud se vypořádal se všemi žalobními námitkami a v dostatečném rozsahu své závěry zdůvodnil (k otázce přezkoumatelnosti srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 – 36, publ. pod č. 1389/2007 Sb. NSS). Ostatně sám stěžovatel se závěry krajského soudu polemizuje a v kasační stížnosti uvádí, v čem spatřuje nezákonnost postupu správních orgánů a krajského soudu, což by jistě nebylo možné, pokud by byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[24] Podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců platnost povolení k trvalému pobytu bude zrušena, jestliže cizinec pobýval mimo území státu Evropské unie nepřetržitě po dobu delší než 12 měsíců, pokud nebyla odůvodněna závažnými důvody, zejména těhotenstvím a narozením dítěte, závažným onemocněním, studiem nebo odborným školením anebo pracovním vysláním do zahraničí.

[25] Platnost povolení k trvalému pobytu se tedy zruší, jestliže osoba pobývala mimo území států Evropské unie po dobu více než 12 měsíců. Je ovšem pamatováno i na situace, kdy jsou na straně cizince objektivní závažné důvody, proč se nemohl vrátit zpět na území států Evropské unie a v případě, že jsou tyto závažné důvody prokázány, správní orgán platnost povolení k trvalému pobytu nezruší. V § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců je uveden demonstrativní výčet těchto závažných důvodů.

[26] Stěžovatel vytýká nesprávné posouzení závažných důvodů na jeho straně, pro které objektivně nemohl opustit Vietnam.

[27] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel odcestoval z České republiky do Vietnamu v zimě roku 2009 se svým strýcem, v lednu 2011 do Vietnamu přiletěli také jeho rodiče, stěžovatel poté společně s rodiči přicestoval do České republiky z Vietnamu až v červenci 2014. Důvodem pro dlouhý pobyt jeho rodiny ve Vietnamu měla být podle stěžovatele onemocnění obou rodičů, která jim znemožňovala odcestovat zpět do České republiky; nezletilý stěžovatel nebyl schopen bez nich samostatně cestovat.

[28] Závažné důvody dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců musí mít určitou souvztažnost k cizinci, o jehož povolení k pobytu se jedná. K charakteru souvztažnosti se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 Azs 306/2014 - 50: „*Tuto souvztažnost však Nejvyšší správní soud chápe tak, že zde existuje určitá skutečnost*

(závažný důvod), která cizinci buď objektivně brání opustit zahraničí (např. povodeň), nebo která pro něj představuje svou povahou velmi silnou vnitřní motivaci setrvat v zahraničí nepřetržitě i po dobu překračující 12 měsíců. Že jde ve druhém zmíněném případě o velmi silnou motivaci, musí být objektivně pochopitelné. Žalovaný a městský soud však tuto souvztažnost vnímají příliš úzce, pokud připouštějí, že závažným důvodem může být jen vážná nemoc samotného cizince, nikoli však již jeho dítěte." Závažným důvodem podle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců tak může být nejen onemocnění na straně cizince (stěžovatele), ale rovněž onemocnění osoby, u níž má cizinec silnou vnitřní motivaci s ní setrvat v zahraničí. Ve výše uvedené věci bylo takovou osobou dítě, pro jehož nemoc matka setrvala v zahraničí. Nejvyšší správní soud tedy v nyní posuzované věci konstatuje, že pokud je možné, aby závažný důvod dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců představovalo onemocnění dítěte, kvůli němuž jeho rodič nemůže odcestovat zpět na území států Evropské unie, tím spíše nezletilé dítě (stěžovatel) bude muset setrvat mimo území států Evropské unie, pokud se pro nemoc svých rodičů nemůže vrátit. Je přitom objektivně pochopitelné, že nezletilé dítě nebude samo cestovat na vzdálenost Vietnam - Česká republika.

[29] Nejvyšší správní soud se tedy následně zabýval otázkou, zda onemocnění rodičů stěžovatele jim skutečně po tak dlouhou dobu bránilo společnému odcestování z Vietnamu.

[30] Z obsahu správního spisu je k této otázce zřejmé, že matka stěžovatele měla na území České republiky od roku 2002 povolen trvalý pobyt za účelem sloučení rodiny, konkrétně s jejími rodiči, s nimiž však od svých 18 let není v kontaktu. V roce 2005 se jí a jejímu druhovi narodil v České republice stěžovatel. V čestném prohlášení ze dne 21. 7. 2014 matka stěžovatele uvedla, že v září 2011 odcestovala na dovolenou do Vietnamu za svým druhem a stěžovatelem, kteří tam postupně z ČR odjeli již v r. 2010, a pobývali tam u rodičů jejího druha. Druh stěžovatelky měl být v té době nemocný a stěžovatel ve Vietnamu chodil do školy. Matka stěžovatele ve Vietnamu zůstala, protože v lednu 2012 měla dle svých tvrzení také onemocnět a léčit se. Z účastnické výpovědi matky stěžovatele ze dne 1. 10. 2014 dále plyne, že po tvrzeném onemocnění na začátku roku 2012 nejprve ve Vietnamu dostala od lékaře injekci, poté chodila na akupunkturu, dostala také bylinky. Měla kašel a byla vyčerpaná. Hospitalizovaná však nebyla. Matka stěžovatele doložila údaje ze zdravotní knížky, konkrétně čtyři návštěvy lékaře, jinak chodila k tradičním léčitelům. Postupně se cítila zdravotně lépe, ale léčitelé jí řekli, ať odcestuje, až bude tepleji. Měla také problémy psychického rázu. Ze zdravotní knížky matky stěžovatele vyplynulo, že dne 15. 1. 2012 byla matce stěžovatele stanovena diagnóza chronické onemocnění srdce (léčba injekcemi a tabletami). Dne 16. 9. 2012 jí byla stanovena diagnóza bronchitida (léčba injekcemi a léky proti kašli). Dne 2. 2. 2013 jí potom byla stanovena diagnóza deprese (léčba tabletami), dne 20. 5. 2014 diagnóza bolesti u poloviny levé strany hlavy (léčba tabletami). Matka stěžovatele se na území Vietnamu zdržovala v době od 9. 9. 2011 do 11. 7. 2014, tj. 2 roky 10 měsíců a dva dny. Ze zdravotní knížky otce stěžovatele plyne, že mu byla dne 2. 5. 2011 stanovena diagnóza „herniovaný disk a bederní páteře" (léčba injekcemi a tabletami). Dne 14. 12. 2012 mu byla stanovena stejná diagnóza (léčba tabletami). Dne 17. 6. 2013 mu byla stanovena diagnóza „degenerativní páteř" (léčba tabletami). Shodná diagnóza byla otci stěžovatele stanovena také dne 16. 4. 2004 (opět léčba tabletami).

[31] Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelem uváděný rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 8. 2015, č. j. 1 A 31/2015 - 38, není pro posouzení nyní projednávané věci příléhavý. V tomto případě Krajský soud v Českých Budějovicích konstatoval, že závažný zdravotní důvod nelze spojovat jen s hospitalizací pacienta, neboť závažné onemocnění může trvat i delší dobu. Správní orgán vycházel z propustky z nemocnice, v níž pacientovi nebyl určen žádný klidový režim. Krajský soud v Českých Budějovicích však uvedl, že rozhodná informace může být obsažena také v lékařské knížce, kterou bude třeba za účelem zjištění skutkového stavu přeložit, a k objasnění údajů uvedených v lékařské knížce či dalších skutečností bude možné provést důkaz opakovaným výslechem matky žalobce. Odborný lékařský závěr Krajský soud v Českých Budějovicích přitom vyžadoval s ohledem na skutečnost, že žalobce trpěl tuberkulózou, která podle vyhlášky č. 274/2004 Sb., kterou se stanoví seznam nemocí, které by mohly ohrozit veřejné zdraví, a seznam nemocí a postižení, které by mohly závažným způsobem ohrozit veřejný pořádek (dále jen „vyhláška č. 274/2004 Sb.“), představuje nemoc, která by mohla ohrozit veřejné zdraví. Proto bylo zapotřebí na základě odborného stanoviska či znaleckého posudku zjistit podrobnější informace, např. kdy může dojít k přechodu nemoci z latentní fáze do fáze aktivní, jaké jsou doporučení pro pacienty, vhodnost cestování letadlem na vzdálenost Vietnam – Česká republika, atd.

[32] V nyní projednávané věci však správní orgány vycházely ze zdravotních knížek rodičů stěžovatele. Z nich správní orgány zjistily závažnost onemocnění, léčbu a rozestupy mezi jednotlivými návštěvami lékaře v řádech měsíců; ve zdravotních knížkách nebylo uvedeno, že by se jednalo o onemocnění, která by rodičům stěžovatele bránila v pohybu. Současně ani jeden z rodičů stěžovatele netrpěl takovým onemocněním, které by bylo možné ve smyslu vyhlášky č. 274/2004 Sb. považovat za nemoc ohrožující veřejné zdraví. Správní orgány přitom své úvahy dostatečně zdůvodnily. Nejvyšší správní soud rovněž souhlasí se závěrem krajského soudu, že po určitou přechodnou dobu závažné důvody bránící vycestování z Vietnamu do České republiky na straně stěžovatele z uvedených důvodů skutečně mohly existovat, ale rozhodně nebyly dány po celou dobu pobytu rodiny stěžovatele ve Vietnamu. V této souvislosti nelze ani opomenout, že stěžovatel odcestoval do Vietnamu již v zimě roku 2009 bez svých rodičů a ve chvíli, kdy za ním rodiče v lednu roku 2011 přicestovali, pobýval stěžovatel ve Vietnamu již více než 12 měsíců; po tuto dobu nebyl dán žádný závažný důvod, který mu bránil v návratu na území Evropské unie. Z uvedeného tedy plyne, že podmínku dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců pro zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu stěžovatel splňoval již před příletem svých rodičů do Vietnamu; jejich následné onemocnění na splnění dotčené podmínky tedy nemohlo vliv.

[33] Dále stěžovatel namítá, že zjištění správních orgánů o délce jeho pobytu ve Vietnamu se opírají pouze o přechodová razítka uvedená v cestovním dokladu stěžovatele. Dle stěžovatele je sice povinností státu Evropské unie opatřovat cestovní doklady těmito razítky, v praxi k tomu ale někdy nedochází.

[34] K uvedené námitce je třeba konstatovat, že z obsahu správního spisu, jakož i z rozhodnutí správních orgánů je zřejmé, že správní orgány jako podklad pro určení délky pobytu stěžovatele ve Vietnamu nepoužily pouze stěžovatelův cestovní doklad, ale vycházely také z účastnické výpovědi matky stěžovatele ze dne 1. 10. 2014, z jejího čestného prohlášení ze dne 21. 7. 2014 a dále také ze zdravotních knížek rodičů stěžovatele, podle nichž se rodiče stěžovatele v konkrétní termíny nacházeli ve Vietnamu. Nejvyšší správní soud se přitom otázkou záznamů v cestovním dokladu zabýval např. v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 9 Azs 218/2015 – 51, v němž konstatoval: „*Schengenský hraniční kodex zavádí v čl. 11* [pozn. NSS - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. 3. 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících příhraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex); nyní čl. 12 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/399 ze dne 9. 3. 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících příhraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (kodifikované znění)] *domněnku správnosti záznamů v cestovním dokladu, kterou je možné dle odst. 2 téhož článku vyvrátit, pokud státní příslušník třetí země jakýmkoli způsobem předloží věrohodné důkazy, například v podobě jízdenky či letenky nebo svědectví o své přítomnosti.*“ V projednávané věci se stěžovatel nijak nepokusil vyvrátit domněnku správnosti těchto záznamů; informace plynoucí z jeho cestovního dokladu je tedy třeba považovat za pravdivé. Správní orgány (ani krajský soud) tedy na základě těchto podkladů neměly důvod pochybovat o době trvání pobytu stěžovatele ve Vietnamu, a to rovněž vzhledem k tomu, že je matka ve své výpovědi a čestném prohlášení potvrdila.

[35] Stěžovatel dále namítal, že správní orgány neposoudily otázku přiměřenosti rozhodnutí o zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu ve vztahu k jeho soukromému a rodinnému životu.

[36] K této námitce Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle čl. 8 Úmluvy má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

[37] V rozsudku ze dne 4. 1. 2017, 9 Azs 288/2016 - 30, Nejvyšší správní soud dovodil, že v případě rušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců není v daném zákoně výslovně stanoveno zkoumání přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života. Dále konstatoval: „*Skutečnost, že zákonodárce do zákona výslovně nezakotvil nutnost zkoumat přiměřenost dopadů rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, nepovažuje Nejvyšší správní soud za náhodnou. Nastavení podmínek pro zrušení trvalého pobytu dle daného ustanovení je totiž takové povahy, že nutně nevyžaduje korektiv v podobě zkoumání přiměřenosti dle § 174a zákona o pobytu cizinců.*“ (srov. bod 33 a 34 citovaného rozsudku). K obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud také v rozsudku ze dne 9. 3. 2017, č. j. 7 Azs 338/2016 - 39, ve vztahu k rušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.

pokračování

[38] V rozsudku ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 422/2017 - 29, Nejvyšší správní soud potom výše uvedené závěry doplnil a uvedl: „*Skutečnost, že zákon o pobytu cizinců výslovně nepředepisuje posoudit přiměřenost dopadů rozhodnutí podle § 77 odst. 1 zákona o pobytu cizinců do rodinného a soukromého života, na rozdíl od jiných rozhodnutí vydaných podle tohoto zákona, znamená pouze tolik, že zákonodárce typově vyhodnotil dopady takových rozhodnutí do soukromého a rodinného života jako nízké, až zanedbatelné. Nelze však současně ztrácet ze zřetele, že Česká republika je mimo jiné smluvní stranou Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jejíž článek 8 zavazuje smluvní státy k respektu vůči soukromému a rodinnému životu každého jednotlivce. Povinnost zvážit přiměřenost dopadu každého rozhodnutí do těchto práv tak vyplývá přímo z Úmluvy.*“

[39] Podmínky § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců jsou tedy nastaveny tak, že ve většině případů lze předpokládat, že rozhodnutím o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu z tohoto zákonného důvodu nedojde k nepřiměřenému zásahu do soukromého nebo rodinného života, a tedy k porušení čl. 8 Úmluvy, takovou situaci však nelze *a priori* vyloučit. Článek 8 Úmluvy je přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem. Znamená to, že pokud stěžovatel v řízení o zrušení platnosti povolení trvalého pobytu namítá nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života a porušení článku 8 Úmluvy, správní orgán se s touto námitkou musí vypořádat bez ohledu na to, zda zákon o pobytu cizinců v daném řízení vyžaduje nebo nevyžaduje posouzení přiměřenosti ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců. Na tomto závěru nic nemění ani nový odstavec 3 § 174a zákona o pobytu cizinců, který byl do tohoto ustanovení doplněn s účinností od 15. 8. 2017.

[40] V nyní posuzované věci se skutkové okolnosti případu zásadním způsobem liší od rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2017, č. j. 9 Azs 288/2016 - 30, neboť matka a otec stěžovatele měli taktéž vydáno povolení k trvalému pobytu na území České republiky, jehož platnost jim byla zrušena z téhož důvodu jako stěžovateli; řízení ve věci přezkumu zrušení platnosti jejich povolení k trvalému pobytu je, resp. bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno pod sp. zn. 5 Azs 46/2016 a 6 Azs 201/2016, přičemž, jak již bylo konstatováno, v posledně uvedené věci týkající se matky stěžovatele již Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 10. 5. 2018, č. j. 6 Azs 201/2016 – 46.

[41] Nejvyšší správní soud tedy i v tomto případě podotýká, že podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte by primárním hlediskem při jakékoli činnosti orgánů veřejné moci týkající se dětí měl být nejlepší zájem dítěte, a tuto důležitou zásadu integroval Evropský soud pro lidská práva také do své judikatury k čl. 8 Úmluvy, jak vyplývá např. z rozsudku velkého senátu ze dne 6. července 2010, *Neulinger a Shuruk proti Švýcarsku*, stížnost č. 41615/07, bod 135. Zásada nejlepšího zájmu dítěte neznamená, že je třeba přijmout všechny děti, kterým by se lépe žilo ve smluvním státě Úmluvy, nicméně správní orgány i soudy smluvních stran musí přiznat tomuto zájmu rozhodující význam. Při určení nejlepšího zájmu dítěte smluvní strany požívají určitý prostor pro uvážení, které ovšem podléhá přezkoumání ze strany Evropského soudu pro lidská práva. Rozpor s čl. 8 Úmluvy nastane především za situace, kdy odůvodnění vnitrostátních rozhodnutí neobsahují dostatečně individuální posouzení protichůdných zájmů, včetně nejlepšího zájmu dítěte tak, aby mezi

nnimi bylo možné dosáhnout spravedlivé rovnováhy (viz např. rozsudek ESLP ze dne 8. listopadu 2016, *El Ghatet proti Švýcarsku*, stížnost č. 56971/10, zejména body 46-47 a prejudikatura ESLP tam citovaná).

[42] Z napadeného rozsudku vyplývá, že krajský soud k námitce nepřiměřeného zásahu rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele převzal zdůvodnění napadeného rozhodnutí a s argumentací žalované se ztotožnil. Ze správního spisu je přitom zřejmé, že stěžovatel se již v odvolání domáhal posouzení přiměřenosti zásahu rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy, a to s ohledem na svou rodinnou a sociální situaci a míru integrace v České republice. Žalovaná porovnala veřejný zájem na regulaci přistěhovalectví se zájmem stěžovatele setrvat na území na základě povolení k trvalému pobytu, které však nebylo jeho osobou přes čtyři roky využíváno, a dospěla k závěru o převaze zájmu veřejného. K podmínce přiměřenosti rozhodnutí však žalovaná pouze konstatovala, že tato podmínka v § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců zakotvena není a pro její aplikaci není v tomto ustanovení opora. Dále dospěla k závěru, že u otce a matky stěžovatele je dán stejný důvod ke zrušení platnosti povolení k pobytu, proto nedojde k jejich rozdělení a narušení jednoty jejich rodiny.

[43] Nejvyšší správní soud k tomu konstatuje, že pokud stěžovatel ve správním řízení namítal nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života a porušení čl. 8 Úmluvy s ohledem na svou rodinnou a osobní situaci, měla se žalovaná z tohoto důvodu zabývat otázkou, zda mohlo napadené rozhodnutí představovat nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele bez ohledu na to, že zákon o pobytu cizinců v daném řízení posouzení přiměřenosti ve smyslu § 174a tohoto zákona nevyžadoval. Žalovaná se nevypořádala ani s otázkou přiměřenosti rozhodnutí z hlediska nejlepšího zájmu stěžovatele jako nezletilého dítěte, resp. nezabývala se otázkou, zda je v nejlepším zájmu stěžovatele (nezletilého dítěte) zůstat s rodinou na území České republiky, a pokud by tomu tak bylo, zda mohl nad tímto zájmem převážit nějaký konkurující veřejný zájem. Žalovaná tak zatížila řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, a z tohoto důvodu měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit.

IV. Závěr a náklady řízení

[44] Nejvyšší správní soud tedy z uvedených důvodů shledal kasační stížnost zčásti důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. S ohledem na to, že v posuzovaném případě byly již v řízení před krajským soudem důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí žalované, postupoval Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., a zrušil rovněž rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který vyslovil zdejší soud ve zrušujícím rozsudku, je žalovaná za přiměřeného použití § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána.

[45] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného správního orgánu, jak o nákladech řízení o kasační stížnosti, tak o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči žalované právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení.

pokračování

[46] Stěžovatel v řízení před krajským soudem uhradil soudní poplatky ve výši 3000 Kč za podání žaloby a ve výši 1000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku. V řízení před kasačním soudem pak stěžovatel zaplatil soudní poplatek ve výši 5000 Kč za podání kasační stížnosti a ve výši 1000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku.

[47] Dále byl stěžovatel v řízení před krajským soudem zastoupen nejprve advokátem Mgr. Štěpánem Svátkem a v řízení před Nejvyšším správním soudem advokátem Mgr. Markem Čechovským. Proto mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).

[48] Náklady stěžovatele za řízení o žalobě spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 2 x 3100 Kč za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 2 x 300 Kč za dva úkony právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení před krajským soudem činí částku ve výši 6800 Kč zvýšenou, vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatele je plátcem DPH, o částku 1428 Kč na DPH ve výši 21 %, celkem tedy 8228 Kč.

[49] Dále stěžovateli přísluší vůči žalované náhrada nákladů za řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, které spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3100 Kč za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], a dále paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na její právní zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem činí částku ve výši 3400 Kč zvýšenou, vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatele je plátcem DPH, o částku 714 Kč na DPH ve výši 21 %, celkem tedy 4114 Kč.

[50] Za řízení před krajským soudem a Nejvyšším správním soudem tedy přísluší stěžovateli náhrada nákladů řízení v celkové výši 22 342 Kč. K jejímu uhrazení stanovil Nejvyšší správní soud žalované přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **není** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 31. května 2018

Mgr. Ondřej Mrákota
předseda senátu